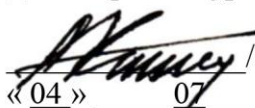


КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

МАГІСТР  
(освітній ступінь)

Кафедра містобудування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»  
Декан архітектурного факультету

 / О.В. Кашенко /  
« 04 » 07 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ**

**Сучасні проблеми архітектури та містобудування**

(назва освітньої компоненти)

шифр	назва спеціальності, освітньої програми
191	Архітектура та містобудування
	ОНП «Містобудування»

Розробники:

Палеха Ю.М., д.г.н., професор

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

  
(підпис)

Василенко Л.Г., канд.арх, доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

  
(підпис)

Покотило К.М., кандидат філософських наук, доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

  
(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри містобудування

протокол № 11 від « 24 » червня 2022 року

Завідувач кафедри

  
(підпис)

/ Н.М. Шебек /

Схвалено гарантом освітньої програми

Гарант ОП

  
(підпис)

/ Н.М. Шебек /

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності  
протокол № 7 від « 01 » липня 2022 року

**ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ**

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: <b>денна</b>										Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження заступником декана факультету	
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.	КП	КР	РГР	Конт. роб				
				Разом	Л	Лр									Пз
191	Архітектура та містобудування (Містобудування)	3,0	90	40	30		10	50			1		Залік	1	

## Мета та завдання освітньої компоненти

**Мета дисципліни:** підвищення якості підготовки архітекторів-містобудівників на основі узагальнення нормативно-правових, соціально-економічних, гуманітарних, культурологічних, естетичних, інженерно-технічних аспектів сучасного розвитку архітектури та містобудування; засвоєння студентами передового досвіду зарубіжних країн; забезпечення загальної філософсько-методологічної підготовки магістрантів для вирішення сучасних проблем архітектури і містобудування, що виникають під час написання магістерської кваліфікаційної роботи. Знання сучасних філософських методів та підходів не лише створить умови для всебічного розвитку магістранта, але й забезпечить його інструментарієм для вирішення проблем, що виникають під час дослідження архітектурних та містобудівних проблем.

**Завданнями** навчальної дисципліни є:

- дослідження факторів, які впливають на розвиток архітектури та містобудування на сучасному етапі;
- дослідження сучасних принципів містобудування, запроваджених у Європі і світі, розуміння основних етапів становлення регіонального планування в СРСР та в Україні, знання основних фундаторів дисципліни;
- ознайомлення з працями відомих архітекторів в контексті реформування містобудівного розвитку;
- дослідження проблем, пов'язаних із відбудовою населених пунктів внаслідок військової агресії Росії;
- вивчення напрямків реконструкції будівель та споруд, відновлення життєвого середовища.

**Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти**

Код	Зміст компетентності
<b>Інтегральна компетентність</b>	
<b>ІК</b>	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в галузі архітектури та містобудування.
<b>Загальні компетентності</b>	
<b>ЗК01.</b>	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
<b>ЗК02.</b>	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
<b>ЗК04.</b>	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
<b>ЗК07.</b>	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
<b>ЗК08.</b>	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
<b>Спеціальні (фахові) компетентності</b>	
<b>СК01.</b>	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі архітектури та містобудування у широких або мультидисциплінарних контекстах.
<b>СК 02.</b>	Здатність розв'язувати проблеми архітектури та містобудування у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної

	відповідальності.
<b>СК03.</b>	Здатність аналізувати, розробляти та впроваджувати архітектурно-містобудівні рішення з урахуванням соціально-демографічних, національно-етнічних, природно-кліматичних, інженерно-технічних чинників та санітарно-гігієнічних, безпекових, енергозберігаючих, екологічних, техніко-економічних вимог.
<b>СК06.</b>	Здатність аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід, збирати, накопичувати і використовувати інформацію, необхідну для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру у сфері архітектури та містобудування.
<b>СК09.</b>	Здатність управляти робочими процесами у сфері архітектури та містобудування, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.
<b>СК11.</b>	Здатність критично осмислювати проблеми архітектури та містобудування.
<b>СК12.</b>	Здатність орієнтуватися у нормативно-правовій базі та здійснювати проектування містобудівних, ландшафтних і туристично-рекреаційних об'єктів із дотриманням чинних норм і правил.
<b>СК14.</b>	Здатність планувати і виконувати наукові та прикладні дослідження у сфері архітектури та містобудування.

**Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти**

<b>Код</b>	<b>Програмні результати</b>
<b>РН01</b>	Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері архітектури та містобудування і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень.
<b>РН02</b>	Мати спеціалізовані вміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування з метою розвитку нових знань та процедур.
<b>РН06</b>	Забезпечувати гармонізацію об'єктів архітектури і предметного середовища, зокрема із застосуванням принципів і методів теорії дизайну архітектурного середовища.
<b>РН07</b>	Здійснювати проектне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проектів у сфері архітектури та містобудування, оформлення відповідної наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів.
<b>РН11</b>	Приймати ефективні рішення у сфері архітектури та містобудування, розробляти і порівнювати альтернативи, враховувати обмеження, оцінювати можливі побічні наслідки та ризики.
<b>РН15</b>	Аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проектування об'єктів архітектури та містобудування.
<b>РН17</b>	Планувати і виконувати наукові дослідження в сфері архітектури та містобудування.

## **Програма навчальної дисципліни**

### **Змістовий модуль 1. Сучасні тенденції розвитку архітектури та містобудування.**

#### ***Лекція 1 Зміна клімату. Зміна навколишнього середовища. Урбанізація. Глобалізація.***

- 1.1. Зміна клімату.
  - 1.2. Зміна навколишнього середовища.
  - 1.3. Урбанізація.
  - 1.4. Глобалізація.
- Висновки.

#### ***Лекція 2. Розвиток сучасних технологій. Постіндустріалізація. Гуманізація.***

- 2.1. Розвиток сучасних технологій.
  - 2.2. Постіндустріалізація.
  - 2.3. Гуманізація.
- Висновки.

#### ***Лекція 3. Основні постаті у містобудуванні на сучасному етапі.***

- 3.1. Кісьо Курокава.
  - 3.2. Норман Фостер.
  - 3.3. Рікардо Боффіл
  - 3.4. Заха Хадід
- Висновки.

#### ***Лекція 4. Йен Гейл і «місто для людей» як приклад нового погляду на міське планування.***

- 4.1. Роботи Йена Гейла як приклад нового підходу до планування міст.
- Висновки.

***Практичне заняття 1.*** Підготовка реферату на тему, пов'язану з одним з питань, визначених для індивідуального заняття.

***Практичне заняття 2.*** Обговорення реферату на тему, пов'язану з одним з питань, визначених для індивідуального заняття.

### **Змістовний модуль 2. Проблеми відбудови, відновлення і розвитку міських територій.**

#### ***Лекція 5. Проблеми відбудови житлових територій в населених пунктах України.***

- 5.1. Розгляд суті поняття «урбіцид».
  - 5.2. Відбудова житлових територій в населених пунктах України
- Висновки.

**Лекція 6. Проблеми реставрації та регенерації пам'яток архітектури, зруйнованих в Україні.**

6.1. Реставрація пам'яток архітектури та містобудування.

6.2. Регенерація пам'яток і історичного середовища.

Висновки.

**Лекція 7. Проблема осучаснення міських територій та їх благоустрій. Проблема відновлення громадських будівель та споруд.**

7.1. Осучаснення міських територій та їх благоустрій.

7.2. Відновлення громадських будівель та споруд.

Висновки.

**Практичне заняття 3.** Підготовка реферату на тему, пов'язану з проблемами відновлення територій у повоєнний період.

**Практичне заняття 4.** Обговорення реферату на тему, пов'язану з проблемами відновлення територій у повоєнний період.

**Змістовий модуль 3. Співвідношення філософських та архітектурних проблем.**

**Лекція 1. Співвідношення філософських та архітектурних проблем.**

Тема 1. Основні фактори, що викликають в людини прагнення філософствувати.

Тема 2. Вічні філософські питання та їх відгук у архітектурі і містобудуванні.

Тема 3. Філософські методи в архітектурі та містобудуванні.

Висновки: архітектура визначально впливає на буття суспільства, а тому вона особливо значима для розуміння і саморозуміння людини, її цінностей та культури.

**Практичне заняття 1.**

Зміст заняття: обговорення та презентація філософських аспектів, які впливають із напрямів магістерських досліджень.

**Лекція 2 Філософська антропологія як методологія для вирішення сучасних проблем архітектури та містобудування**

Тема 1. Філософська антропологія в історії філософії та відображення в архітектурі та містобудуванні.

Тема 2. Концепція людини у філософській антропології М. Шелера та її значення для вирішення проблем архітектури та містобудування.

Тема 3. Ступінчаста структура органічного у філософській антропології Гельмута Плеснера.

Тема 4. «Відкритість» світу – визначальна ідея філософської антропології Арнольда Гелена.

Висновки: антропологічні концепції складають сутнісну основу в діяльності архітектора і містобудівника. Проблеми вирішення сучасних антропологічних і архітектурних проблем концентруються навколо концепцій діалектики духу і пориву, позиційності, недостатності та відкритості.

### ***Практичне заняття 2.***

Зміст заняття: реконструкція та презентація антропологічних концепцій, що лежать в основі напрямів магістерських досліджень.

### ***Лекція 3. Дизайн простору сучасних філософських методів.***

Тема 1. Аналітичні методи в широкому значенні.

Тема 2. Герменевтичні методи в широкому значенні.

Тема 3. Інтегровані філософські методи.

Висновки: специфіка архітектури сучасних філософських методів полягає у тих чи інших способах інтегрування двох основних філософських методів – аналітичного та герменевтичного. Успіх вирішення сучасних архітектурних та містобудівних проблем багато в чому залежить у інноваційному поєднанні методів.

### ***Практичне заняття 3.***

Зміст заняття: вибір, аргументація та презентація застосування філософських підходів до вирішення архітектурних та містобудівних що лежать в основі напрямів магістерських досліджень.

## **Змістовний модуль 4. Філософські методи та їх місце у вирішенні сучасних філософських та містобудівних проблем**

### ***Лекція 4. Герменевтичні методи в широкому значенні.***

Тема 1. Діалектичний метод.

Тема 2. Феноменологічний метод.

Тема 3. Герменевтичний метод у вузькому значенні.

Висновки: герменевтичні методи широко застосовуються у великій кількості різноманітних дослідницьких програмах і є досить актуальними у архітектурних та містобудівних дослідженнях. Яскравим прикладом цього може служити дослідницько – теоретична та проектна діяльність сучасного американського архітектора Стівена Холла, який застосовує феноменологічну методологію у своїй діяльності. Діалектика має значні методологічні потенції для дослідження складних феноменів розвитку та зміни. Герменевтичні методи в широкому значенні Розуміння це "не тільки деяка поведінка суб'єкта, але й спосіб буття особистого існування.

### ***Практичне заняття 4.***

Зміст заняття: вибір, аргументація та презентація застосування філософських підходів до вирішення архітектурних та містобудівних що лежать в основі напрямів магістерських досліджень.

### ***Лекція 5. Аналітичні методи в широкому значенні***

Тема 1. Формально-теоретичні методи.

Тема 2. Мовно-аналітичні методи

Висновки: жодне наукове дослідження неможливе без застосування аналітичних методів, особливо, якщо це стосується природничо-наукових тем. Архітектурна наука вимагає заглиблення у природну сутність об'єктів, а отже і використання аналітичних методів. На сьогодні також набувають особливої актуальності мовно-аналітичні методи інтерсуб'єктивної та віртуальної реальності.

### **Практичне заняття 5.**

Зміст заняття: Зміст заняття: вибір, аргументація та презентація застосування філософських підходів до вирішення архітектурних та містобудівних що лежать в основі напрямів магістерських досліджень.

#### **Індивідуальне завдання:**

Індивідуальна робота на одну з запропонованих тем:

1. Основні фактори, які впливають на розвиток містобудування в світі.
2. Урбанізація і її вплив на розвиток містобудування.
3. Глобалізація та її вплив на розвиток містобудування.
4. Концепція сталого розвитку.
5. Зміна навколишнього середовища і розвиток містобудування.
6. Концепція «міста-саду» Ебенізера Говарда.
7. Ландшафтне планування в Україні і Європі.
8. Урбоекологія як напрям містобудування
9. Розвиток сучасних технологій у транспорті.
10. Постіндустріалізація як фактор розвитку містобудування.
11. Теорія «довгих хвиль» Миколи Кондрат'єва.
12. Нові форми іноваційних технологій у містобудуванні.
13. Індустріальні парки.
14. Технопарки та технополіси.
15. Гуманізація як фактор розвитку містобудування.
16. Вплив Чикагської школи соціології на розвиток містобудування. Ернст Бьордженс і теорія концентричних зон міста.
17. Роботи Кісьо Курокави у сфері містобудування та архітектури.
18. Роботи Рікардо Боффіла у сфері містобудування та архітектури.
19. Роботи Нормана Фостера у сфері містобудування та архітектури.
20. Роботи Захи Хадід у сфері містобудування та архітектури.
21. Концепція «місто для людей» Йена Гела.
22. Кліматичні зміни та їх вплив на розвиток містобудування.
23. Проблеми формування нового житлового комплексу.
24. Методи реновації житлового об'єкту.
25. Проблеми формування міського центру.
26. Роль ландшафту у вирішенні об'ємно-просторової організації міста.
27. Вплив природних умов на формування планувальної схеми міста (приклад рішення проблеми в закордонній практиці).
28. Проблеми реконструкції пам'яток архітектури в Україні.
29. Закордонний досвід реновації архітектурних об'єктів.
30. Роль міського ландшафту у формуванні естетики міста.
31. Проблема збереження ландшафту при реконструкції історичних міст.
32. Потрібно підготувати та представити публічно презентацію на тему: «Філософські методи, які доцільно використати для дослідження теми моєї магістерської роботи». Орієнтовний об'єм презентації – 5 – 7 слайдів. Орієнтовний план – 1 Актуальність теми магістерської роботи. 2 Оригінальність і новизна запропонованої теми. 3 Об'єкт і предмет роботи. 4 Методи, які доцільно використовувати для дослідження теми магістерської роботи.



## **Методи контролю та оцінювання знань**

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

## **Політика щодо академічної доброчесності**

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

## **Політика щодо відвідування**

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

## **Методи контролю**

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, уміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

**Тестове опитування** може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

**Індивідуальне завдання** підлягає захисту здобувачем на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачи можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 18 до 24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проекту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку екзаменаційної сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

**Підсумковий контроль** здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

### Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання				Інд. робота	Залік	Сума балів
Змістові модулі						
1	2	3	4			
10	10	10	10	30	30	100

### Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
<b>відмінно</b>	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), <b>дотримання норм доброчесності</b> )
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), <b>дотримання норм доброчесності</b> )
<b>добре</b>	22	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), <b>дотримання норм доброчесності</b> )
	20	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, <b>дотримання норм доброчесності</b> )
<b>задовільно</b>	18	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, <b>дотримання норм доброчесності</b> )

### Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	<b>A</b>	Зараховано
82-89	<b>B</b>	
74-81	<b>C</b>	
64-73	<b>D</b>	
60-63	<b>E</b>	
35-59	<b>FX</b>	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	<b>F</b>	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

### Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова екзаменаційна сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

### Методичне забезпечення дисципліни

#### Підручники:

1. Транскордонні території України (Проблеми розвитку) / За ред. Ю.М.Білоконя, І.О.Фоміна. – К: Укрархбудінформ, 1999. – 264 с.
2. Білоконь Ю.М. Регіональне планування. Теорія і практика / За редакцією І.О.Фоміна. – Київ: Логос, 2003.- 246 с.
3. Палеха Ю.М. Економіко-географічні аспекти формування вартості територій населених пунктів. – К.: ПРОФІ, 2006. – 296 с.
4. Фомін І.О. Основи теорії містобудування: Підручник. – К.: Наукова думка, 1997. – 191 с.
5. Гел Й. Міста для людей. К.: Основи, 2018. – 304 с.
6. Спек Дж. Правила пішохідного міста: 101 крок до створення кращих місць. К.: Кенекшнс, 2019. – 286 с.
7. Лернер Ж. Акупунктура міста. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2016. – 160 с.
8. Грааф Р. Чотири стіни та дах. Складна природа простої професії. Київ: Кенекшнс, 2019. – 448 с.
9. Sassen S. The Global City. 2nd ed. Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2001.
10. Forman R.T. Urban Regions: Ecology and Planning Beyond the City. Cambridge University Press, 2008. – 478 p.
11. Jodidio Ph. Sir Norman Foster. Taschen Verlag; 1st Ed. edition, 2001. – 175 p.
12. Kurokawa K., Dobney S. Kishō Kurokawa: Selected and Current Works. Vol. 10. Books Nippan, 1995. – 218 p.
13. Jodidio Ph. Zaha Hadid. Taschen, 2016. – 96 p.
14. Cruells B., Bofill R. Ricardo Bofill. Published by Barcelona Gustavo Gili, 1992. – 256 p.
15. Беломесяцев А.Б. Філософські основи архітектури. Київ, 2005.
16. Покотило К.М. Засади створення міждисциплінарного інтерактивного курсу методології науки. Інноваційний університет і лідерство: проект і мікропроекти. – Варшава: Fundacja "Instytut Altes Liberales", 2016 – С. 237 – 251.
17. Покотило К.М. Методологічно-філософська компетенція у підготовці фахівців архітектурних та мистецьких спеціальностей. Сучасна архітектурна освіта: Матеріали Першої науково-практичної конференції, Київ, 27-28 листопада 2008 р. К.: Вид-во КНУБА, 2008. – С.19 – 20
18. Кунцман П.Г Буркард Ф.П., Відман Ф. Філософія: dtv-Atlas: Пер. з 10-го нім. вид. / Худож. Аксель Вайс; Наук. ред. пер. В.П. Розумний. – К.: Знання-Прес, 2002. – 270 с.
19. Гільдебранд Д. Що таке філософія? / Дітріх фон Гільдебранд ; пер. з англ. Ю. Підлісний. – Львів : Колесо, 2008. – 244 с.
20. Платон Діалоги / Пер. з давньогр. – К: Основи, 1999. – 395 с.
21. Піко деала Мірандола Промова про гідність людини [пер. з лат. Назарія Назарова] // Всесвіт. –2013. –№ 11–12. – С. 44–64.

22. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. К.: Український Центр духовної культури, 2001. – 552 с.
23. Steven Holl: Inspiration and Process in Architecture, Princeton Architectural Press, New York, 2020. – 144 p.
24. Гадамер Г.Г. Істина і метод. – Том 1: Герменевтика I: Основи філософської герменевтики. – К.: Юніверс, 2000. – 464 с.
25. Гадамер Г.Г. Істина і метод. – Том 2: Герменевтика II: доповнення. – К.: Юніверс, 2000. – 478 с.
26. Вітгенштайн Л. Tractatus Logico-Philosophicus; Філософські дослідження.- Київ: Основи. — 1995. – 311 с.
27. Поппер К. Логіка наукового відкриття. Огляд деяких фундаментальних проблем / Пер. з англ. під кер. О.Є. Оліфер. Актуальні проблеми духовності, 2021. – Вип. 22. – С. 170-192.

#### **Навчальні та методичні посібники:**

1. Білоконь Ю.М. Регіональне планування (Сутність і значення). Навчальний посібник. – К.: Укрархбудінформ, 2001. – 107 с.
2. Кушніренко М.М. Методи передпроектного аналізу в містобудуванні: Навчальний посібник. – К.: ІЗМН, 1996. – 164 с.
3. Тімохін В.О. Основи містобудування / Навчальний посібник. – К.: ІЗМН, 1996. – 216 с.
4. Палеха Ю.М. Регіональне планування / Методичний посібник. – К.: Логос, 2020. – 224 с.
5. Палеха Ю.М., Руденко Л.Г., Маруняк Є.О., Голубцов О.Г., Хайланд Ш. та інші Методика інтеграції екологічної складової розвитку у просторове планування України (регіональний рівень) / Монографія/. – К.: Реферат, 2016. – 76 с. : іл.
6. Креативний урбанізм: до століття містобудівної освіти у Львівській політехніці: монографія / за заг. Ред. Б.С. Черкеса та Г.П. Петришин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 796 с.
7. Місто і оновлення. Урбаністичні студії / Представництво Фонду ім. Гайнріха Бьоля в Україні; Редкол.: С. Шліпченко, В. Тимінський, А. Макаренко, Л. Малес, І. Тищенко. – Київ, 2013. – 360 с.
8. Філософія науки, техніки, архітектури : навч. посіб. Заг. ред Рижко В.А. – К., 2018
9. Мардер А.П. Теоретичні основи естетики архітектури. Конспект лекцій. – Київ, 2002.

#### **Інформаційні ресурси:**

1. Бібліотека КНУБА. URL: <http://library.knuba.edu.ua>.
2. Мінрегіонбуд. URL: [www.minregion.gov.ua](http://www.minregion.gov.ua)
3. ДП український державний науково-дослідний інститут проектування міст "ДІПРОМІСТО" імені Ю. М. Білоконя. URL: <http://dipromisto.gov.ua>
4. Відкрите просторове планування» (pMap). URL: <http://pmap.minregion.gov.ua/>
5. Науково-дослідний інститут геодезії і картографії. URL: <https://atu.gki.com.ua>.
6. ESRI Ukraine. Картографування та аналіз. URL: [www.esri.ua](http://www.esri.ua)